

การเปรียบเทียบการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
และต่างจังหวัด

The Comparison of Lifestyles of Undergraduate Students in Private
Universities in Bangkok and Countryside

พจมาลย์ สกลเกียรติ

อาจารย์ประจำวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

โทร.095-772-5959 E-mail: podjamal@gmail.com

Podjamal Sakolkeart

Lecturer, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

รับเข้า: 30 มิถุนายน 2561 แก้ไข: 7 พฤษภาคม 2561 ตอรับ: 17 สิงหาคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง ปีการศึกษา 2555 จำนวน 366 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมด้านการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด สามารถจำแนกได้เป็น 7 องค์ประกอบ คือ การเอาใจใส่ การเพิ่มพูนความรู้ การสร้างความเชื่อมั่น ความมีระเบียบวินัย ฝึกฝนใคร่รู้ ขาดความสนใจ และความตั้งใจ พฤติกรรมด้านสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด สามารถจำแนกได้เป็น 6 องค์ประกอบ คือ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชัดขึ้นตัวเอง การเข้าสังคม วัฒนธรรมของสังคม กลุ่มเพื่อน และระบบอาวุโส และพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด สามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ จิตอาสาพัฒนาสังคม เปิดใจไม่กว้าง และการมีส่วนร่วม 2) นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดพบที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ การใช้ชีวิต นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

Abstract

The main purpose of this research were to: 1) study factor of lifestyles of undergraduate students at private universities in Bangkok and the countryside in three aspects, and 2) compare campus lifestyles of undergraduate students at private universities in Bangkok and the countryside in three aspects including learning, society, and university activity participation. The randomly selected samples consisted of 366 undergraduate students from 4 private universities enrolling in the academic year 2012. The instrument used for data collection was a five-point rating scale questionnaire on learning, society and university activity participation. The findings revealed that (1) learning behaviors of students from private universities in Bangkok and the countryside were categorized into 7 components including attention, knowledge enhancement, confidence building, discipline, curiosity, lack of interest, and concentration; social behaviors of students from private universities in Bangkok and the countryside were categorized into 6 components including not being themselves, limit themselves, sociability, social culture, friends, and seniority; university activity participation behaviors of students from private universities in Bangkok and the countryside were categorized into 3 components including civic responsibility, narrow-mindedness, and involvement. (2) Three aspects of campus lifestyles of undergraduate students were at a moderate level. (3) Three aspects of campus lifestyles were not significantly different at .05 level.

Keywords: comparison, lifestyles, undergraduate students in private universities

บทนำ

การจัดการศึกษาทุกระดับควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการมีทักษะทางสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) แนวโน้มการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียน สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (พรทิพย์ ศิริภทราชัย, 2555)

การใช้ชีวิตการเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เป็นช่วงชีวิตที่มีคุณค่ามากที่สุดช่วงหนึ่งที่นักศึกษาควรใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เพราะในระยะเวลา 4 ปี นักศึกษาต้องใช้เวลาในมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกห้องเรียน

การศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือระดับอุดมศึกษาจะแตกต่างจากการศึกษาระดับพื้นฐาน หรือระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ในด้านการเรียนสิ่งที่นักศึกษาเคยประสบมาในอดีต ผู้สอนจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเป็นส่วนมาก แต่ในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาจะต้องพึ่งและช่วยเหลือตนเองเป็นอย่างมาก ต้องแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ต้องคิดวิเคราะห์มากขึ้น หรือในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน นักศึกษาจะมีอิสระมากขึ้นกว่าสมัยที่เรียนระดับมัธยมศึกษา และจะต้องตัดสินใจว่าจะเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างไรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย หากนักศึกษาไม่เตรียมตัวให้พร้อม ใช้ชีวิตอย่างอิสระ ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีเป้าหมายในการเรียน ไม่มีความอดทน ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่รู้จักเลือกใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว ย่อมจะเกิดผลเสียต่อตนเองและครอบครัวได้

ในทางตรงกันข้ามหากนักศึกษาเลือกใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสมย่อมจะเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา ในการช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีชีวิตที่เป็นสุขตลอดระยะเวลาการใช้ชีวิต นักศึกษา และสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด มีผลการเรียนเป็นที่น่าพึงพอใจ เป็นบัณฑิตที่มีความเจริญทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ ซึ่งล้วนแต่เป็นความมุ่งหวังของนักศึกษาทุกคน

ในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งเสริมให้สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่าความรู้ ภูมิปัญญา และการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้ประเทศก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นคง (ชุดิมา วัฒนะศิริ, 2561) นอกจากนี้ ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2556) เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงความเป็นมาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนในงาน EDUCA 2012 ไว้ว่าผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคตจะต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทายในอัตราการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้น โลกมีการติดต่อสื่อสารและความเป็นพลวัตสูงขึ้นในขณะที่ปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวกับสังคมมนุษย์ ฉะนั้นการกำหนดลักษณะผู้เรียนจะต้องเพิ่มลักษณะอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความสามารถในการสร้างชิ้นงาน บริการสังคม พร้อมเจตคติในการช่วยแก้ไขปัญหาสังคม

การใช้ชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นักศึกษาต้องเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม หากนักศึกษาเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในทางที่ถูกต้องเหมาะสม นักศึกษาก็จะสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดีเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป นอกจากองค์ประกอบนี้การใช้ชีวิตของนักศึกษายังขึ้นอยู่กับที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ตลอดจนความพร้อม ความทันสมัยด้านเทคโนโลยี สื่อการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด และเปรียบเทียบพฤติกรรม

การใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

สมมติฐานการวิจัย

การใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีความแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2555 ชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง จำนวน 64,085 คน โดยจำแนกเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง และในเขตต่างจังหวัด จำนวน 2 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 366 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำแนกเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวนตัวอย่าง 100 คนและมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวนตัวอย่าง 83 คน มหาวิทยาลัยต่างจังหวัด 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 90 คน และมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำนวนตัวอย่าง 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของนักศึกษาทางด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยเอกชน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของนักศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของนักศึกษาด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ตามแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สรุปรวการใช้ชีวิตเบื้องต้นของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน สังคมเพื่อน การจัดกิจกรรม และการเข้าร่วมกิจกรรม
3. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและจากการสัมภาษณ์นักศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามการใช้ชีวิตของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน
4. สร้างแบบสอบถามให้มีขอบเขตและข้อคำถามครอบคลุมการใช้ชีวิตของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม
5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป อาจารย์ ประจำสำนักกิจการนักศึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ข้อแก้ไขปรับปรุงและข้อเสนอแนะ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 40 คน แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94
8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะวิชา เสนอไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมาไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. จำแนกข้อมูลของแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี และคณะที่กำลังศึกษา
3. นำข้อมูลที่จำแนกและจัดกระทำเรียบร้อยแล้ว บันทึกและประมวลผลข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ระดับการใช้ชีวิตของนักศึกษา วิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระดับการใช้ชีวิตไว้ 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

6. เปรียบเทียบใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent)

7. จัดกลุ่มตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 366 คน เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 183 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 56.83 เพศชาย 79 คน คิดเป็นร้อยละ 43.16 กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 จำนวนเท่ากัน คือ 68 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 เลือกเรียนคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ส่วนตัวอย่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในต่างจังหวัด มีจำนวน 183 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 เป็นเพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 และเป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7

2. การศึกษาองค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้ง 3 ด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตด้านการเรียน ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ของชุดตัวแปรที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตเท่ากับ .827 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ที่ 0.5 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นการจัดกลุ่มตัวแปรที่สะท้อนแนวคิดที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น สามารถจำแนกได้เป็น

7 องค์ประกอบ คือ การเอาใจใส่ การเพิ่มพูนความรู้ การสร้างความเชื่อมั่น ความมีระเบียบวินัย ฝึกฝน ใฝ่รู้ ขาดความสนใจ และความตั้งใจ

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาด้านสังคม

ลำดับ	องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาด้านสังคม	Factor Loading					
		ไม่เป็นตัวของตัวเอง	ชัดเจนตัวเอง	การเข้าสังคม	วัฒนธรรมของสังคม	กลุ่มเพื่อน	ระบบอาวุโส
1	นักศึกษา มักคล้อยตามความคิดเห็นของเพื่อน แม้ว่าตนเองจะไม่เห็นด้วยก็ตาม	.722					
2	นักศึกษา ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสังคมกับเพื่อน	.706					
3	นักศึกษา ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้นไม่ได้	.618					
4	นักศึกษา ไม่รู้จะทำอะไรเมื่อมีเวลาว่าง	.509					
5	นักศึกษา ชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานกับเพื่อน		.778				
6	นักศึกษา รู้สึกว่าถูกเพื่อนเอาเปรียบเมื่อต้องทำงานร่วมกัน		.677				
7	นักศึกษา ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว		.614				
8	นักศึกษา ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อมีปัญหา		.521				
9	นักศึกษา ชอบอ่านหนังสือคนเดียวเงียบ ๆ มากกว่าจะคุยกับเพื่อน		.492				
10	นักศึกษา ไปงานเลี้ยงพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ			.799			
11	นักศึกษา ใช้เวลาว่างไปเที่ยวกับเพื่อน			.768			
12	นักศึกษามีนัดไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ			.644			
13	นักศึกษา มักทะเลาะและมีเรื่องถกเถียงกับเพื่อน			.457			
14	นักศึกษา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เช่น การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ				.696		
15	นักศึกษา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของสังคม เช่น การเข้าคิวซื้อของ การข้ามถนนตรงทางม้าลาย				.682		
16	นักศึกษา ทำความเคารพเมื่อพบอาจารย์				.534		
17	นักศึกษา ทำงานร่วมกับทุกคนได้ด้วยความสบายใจ				.484		
18	นักศึกษา ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อมีปัญหา				.453		
19	นักศึกษา พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทั่ว ๆ ไปกับเพื่อน					.772	
20	นักศึกษา พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องเกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อน					.740	
21	นักศึกษา ดักเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนประพฤติตัวไม่เหมาะสม					.439	

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา ด้านสังคม (ต่อ)

ลำดับ	องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา ด้านสังคม	Factor Loading					
		ไม่เป็นตัวของ ตัวเอง	ชีวิตส่วนตัว	การเข้าสังคม	วัฒนธรรมของ สังคม	กลุ่มเพื่อน	ระบบอาวุโส
22	นักศึกษาขอคำแนะนำในการปฏิบัติตัวภายในมหาวิทยาลัย จากนักศึกษารุ่นพี่						.790
23	นักศึกษาให้ความเคารพนับถือรุ่นพี่						.652
Eigenvalue		2.616	2.516	2.305	2.018	1.880	1.533
Total Variance Explained		12.868					
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)		.787					

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตด้านสังคม ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ของชุดตัวแปรที่ใช้ในการวัดพฤติกรรม การใช้ชีวิตเท่ากับ .787 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ที่ 0.5 แสดงว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นการจัดกลุ่มตัวแปรที่สะท้อนแนวคิดที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น สามารถจำแนกได้เป็น 6 องค์ประกอบ คือ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชีวิตส่วนตัว การเข้าสังคม วัฒนธรรมของสังคม กลุ่มเพื่อน และระบบอาวุโส

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับ	องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	Factor Loading		
		จิตอาสา พัฒนา	เปิดใจไม่ กว้าง	การมีส่วนร่วม
1	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตย	.830		
2	นักศึกษาใช้เวลาว่างจากการเข้าเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	.799		
3	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	.788		
4	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เรียนอยู่	.706		
5	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ	.689		
6	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม	.666		
7	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์	.637		
8	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด	.555		
9	นักศึกษารู้สึกคับข้องใจเมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา		.812	

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาด้านการเข้าร่วมกิจกรรม (ต่อ)

ลำดับ	องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	Factor Loading		
		จิตอาสา พัฒนา	เปิดใจไม่ กว้าง	การมีส่วนร่วม ร่วม
10	นักศึกษารู้สึกว่ากิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้น ไม่ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา		.806	
11	นักศึกษารู้สึกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เสียเวลา		.787	
12	นักศึกษารู้สึกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาทำให้สิ้นเปลืองเงินโดยไม่จำเป็น		.780	
13	นักศึกษารู้สึกว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นไม่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษา		.779	
14	นักศึกษารู้สึกว่าในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม		.683	
15	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องใหม่			.718
16	นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา			.627
17	นักศึกษารู้สึกว่าได้เลือกทำกิจกรรมที่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตนเอง			.590
Eigenvalue		4.446	3.640	2.263
Total Variance Explained		10.349		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)		.889		

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) ของชุดตัวแปรที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมการใช้ชีวิตเท่ากับ .787 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ที่ 0.5 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นการจับกลุ่มตัวแปรที่สะท้อนแนวคิดที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันให้เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นสามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ จิตอาสาพัฒนาสังคม เปิดใจไม่กว้าง และการมีส่วนร่วม

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดโดยรวมและรายด้าน

การใช้ชีวิตของ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี	กรุงเทพฯ		การประพฤ ติ ปฏิบัติ	ต่างจังหวัด		การประพฤ ติ ปฏิบัติ
	$\bar{X}$	SD		$\bar{X}$	SD	
ด้านการเรียน	3.06	0.14	ปานกลาง	2.90	0.12	ปานกลาง
ด้านสังคม	3.10	0.16	ปานกลาง	3.02	0.14	ปานกลาง
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	2.90	0.10	ปานกลาง	2.99	0.08	ปานกลาง
รวม	3.02	0.13	ปานกลาง	2.97	0.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่าการใช้ชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และ 2.97 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีพฤติกรรมการใช้ชีวิตด้านสังคมสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10 และ 3.02 ตามลำดับการใช้ชีวิตด้านการเรียน นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ย 3.06 สูงกว่านักศึกษาในเขตต่างจังหวัด ค่าเฉลี่ย 2.90 ส่วนการใช้ชีวิตด้านการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาในเขตต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 2.99 สูงกว่านักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ย 2.90

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม

การใช้ชีวิตของนักศึกษา	มหาวิทยาลัยเอกชน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ด้านการเรียน	กรุงเทพมหานคร	3.06	0.48	1.14	.258
	ต่างจังหวัด	2.90	0.53		
ด้านสังคม	กรุงเทพมหานคร	3.10	0.65	.416	.679
	ต่างจังหวัด	3.02	0.62		
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	กรุงเทพมหานคร	2.90	0.30	.793	.434
	ต่างจังหวัด	2.99	0.29		

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ชีวิตของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้ชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการเรียน พบว่า นักศึกษาทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีการประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติในระดับสูงกว่า 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ นักศึกษาถามข้อสงสัยกับอาจารย์ในระหว่างเรียน อันดับที่ 2 คือ นักศึกษากล้าอภิปรายแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์ในขณะที่เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สอนมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามีความกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถาม กล้าอภิปรายแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์ในขณะที่เรียน คือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ Cogan (1975) ที่กล่าวว่า อาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักศึกษาก็จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้นและความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษาจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักศึกษาที่มีความศรัทธาในตัวอาจารย์ก็จะช่วยให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเห็นการเรียนเป็นงานประจำ กิจกรรมเป็นงานอดิเรก การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น และสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีสอนของอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาสนใจเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเอง และกระตือรือร้นในการสอน ส่วนอันดับ 3 นักศึกษาจัดเวลาอ่านหนังสือก่อนสอบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการเรียนในกรุงเทพมหานคร มักมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ทั้งค่าหอพัก ค่าหน่วยกิต ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องระมัดระวังไม่ให้ผลการเรียนตกต่ำ ต้องให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนด เพราะถ้าหากผิดพลาดนั้นหมายความว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งก็

คือ ในระหว่างภาคการศึกษาไม่ได้ทบทวนตำราหรือบทเรียนเมื่อถึงเวลาสอบจึงต้องจำเป็นอ่านหนังสือก่อนสอบ หรืออีกประเภทหนึ่งก็คือการทบทวนตำราก่อนการเข้าสอบ

2. ด้านสังคม พบว่า นักศึกษาทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีการประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันมากที่สุทธยามีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติในระดับสูงกว่า 3 อันดับแรก ดังนี้ 3 อันดับแรก อันดับที่ 1 คือ นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เช่น การเข้าคิวซื้อของ การข้ามถนนตรงทางม้าลาย อันดับที่ 2 นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เช่น การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุจากจำนวนนักศึกษามาก การใช้บริการแต่ละแห่งจึงจำเป็นต้องใช้ระบบคิว และการแต่งกายที่ถูกระเบียบก็จะได้รับการบริการ ถ้าหากแต่งกายไม่ถูกระเบียบก็จะไม่ได้รับการบริการ ส่วนอันดับ 3 นักศึกษาขอคำแนะนำในการปฏิบัติตัวภายในมหาวิทยาลัยจากนักศึกษารุ่นพี่ ทั้งนี้เนื่องจากระบบพี่รหัสน้องรหัส การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจึงทำให้นักศึกษารุ่นพี่ - รุ่นน้องมีความสนิทสนมกัน

3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่านักศึกษาทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด มีการประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาต่างจังหวัด ประพฤติปฏิบัติสูงกว่า คือ เคยเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในต่างจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเรียนน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนของนักศึกษา เช่น ควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียน ใช้แนวคิดรุ่นพี่ติวรุ่นน้อง เพิ่มระบบอินเทอร์เน็ต Wifi อย่างทั่วถึง เพื่อให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองได้

2. จากการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในต่างจังหวัดมีคะแนนเฉลี่ยด้านสังคมน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมการเข้าสังคมของนักศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมในลักษณะการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบและสามารถแก้ไขปัญหาได้

3. จากการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในต่างจังหวัด ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาโดยจัดกิจกรรมตามความสนใจ หรือจัดกิจกรรมในลักษณะการบำเพ็ญประโยชน์หรือจิตอาสา เพื่อให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4. มหาวิทยาลัยควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารุ่นพี่รุ่นน้อง ได้มีปฏิสัมพันธ์ และควรเป็นกิจกรรมประเภทจิตอาสา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ชีวิตของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐด้วยกัน และระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2552). การจัดการความรู้ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ค้นเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2554, จาก e-thesis@lib.cmu.ac.th
- ชุดิมา วัฒนศิริ. (2561). ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 4(1) กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2561: 101 - 110. ค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/125762/95224>
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. วารสารนักบริหาร, 33(2) เมษายน - มิถุนายน 2556: 49 - 56.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cogan, Morris L. (1975). *Studies of Teacher Behavior. The Journal of Experimental Education*. 26 January 1975: 135 - 139.
- Dhephasadin Na Ayudhaya, W. (2000). *Instructional Development at Tertiary Level*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Ministry of Education. (1999). *National Education Act. B.E. 2542 and amendments. (2nd edition) 2002*. Bangkok: Khurusapha Publishing House, Lat Phrao. (in Thai)
- Poomirat, C. (2009). *Education Knowledge Management*. Bangkok: Office of the National Education Commission. Retrieved on 17th July 2011, from e-thesis@lib.cmu.ac.th (in Thai)
- Siripatrachai, P. (2013). *STEM Education and the Development of 21st Century Skill*. *Executive Journal*, 33(2) April - June, 2013: 49 - 56.

Vatanakhiri, C. (2018). *The Analytical Thinking Ability of the Undergraduate Students of Rajapruk University*. **Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University**, 4(1) February – May 2018: 101 - 110. Retrieved on 15th June 2018, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/rpu/article/view/125762/95224> (in Thai)